

סיכום סקר גלישה בטוחה

בקרב ילדים ובני נוער

תשע"ד

לשימוש פנימי בלבד

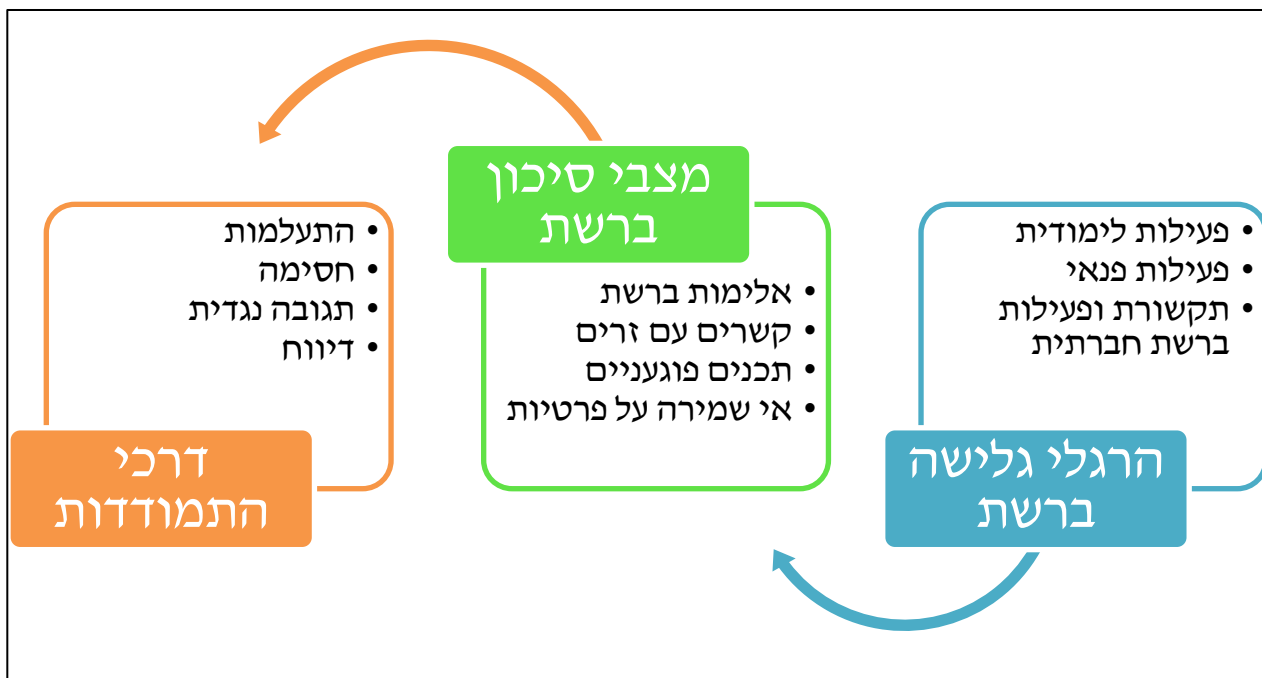
משרד החינוך
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אגף טכנולוגיות מידע

כ"ה תשרי תשע"ה

19 באוקטובר 2014

הקדמה

מידי שנה בשנה עורך אגף טכנולוגיות מידע סקר בנושא גלישה בטוחה בקרב ילדים ובני נוער. תוצאות הסקר נועדו לסייע בקבלת החלטות בנוגע למדיניות החינוך לגלישה בטוחה ברשת ובתכנון תכנית עבודה מערכתית. הסקר עוסק בשלושה היבטים מרכזיים של תחום גלישה בטוחה ברשת: הרגלי גלישה, מצבי סיכון ודרכי התמודדות. תרשים 1 מתאר את רצף ההיבטים.

נתוני הסקר נאספו באמצעות שאלון לדיווח עצמי שפותח לצורכי משרד החינוך על סמך מדדים בינלאומיים. התלמידים שהשתתפו בסקר נבחרו מתוך מדגם ארצי מייצג של כיתות ה', ח' ו-יא' לפי מחוז, מגזר וסוג החינוך (רגיל/ חינוך מיוחד) בשיטת דגימת "אשכולות". בסקר השתתפו 7,051 תלמידים מתוכם 3,325 תלמידי כיתה ה' (47%), 2,196 תלמידי כיתה ח' (31%) ו-1,530 תלמידי כיתה יא' (22%). טווח התשובות נע מ-1 'כלל לא' עד 4 'במידה רבה'. השאלון הועבר בחודש דצמבר 2013 באופן מקוון.

ממצאים עיקריים

הרגלי גלישה ברשת

- הרגלי הגלישה ברשת נבדקו לפי רמת השימושים ברשת לצורכי למידה ופנאי. המדדים היו: חיפוש מידע לימודי, קריאה וכתובה בפורום הכיתתי, השתתפות בקבוצה ברשת החברתית שפתח אחד המורים לצורך למידה, השתתפות בפעילות של בית הספר/הכיתה בנושא 'גלישה בטוחה ברשת', השתתפות במשחקים, האזנה למוזיקה, צפייה בסרטים, שימוש בצ'אטים ובתוכנות מסרים מידיים כמו: Skype, ooVoo, viber, העלאת תמונות לאינסטגרם, שליחת הודעות/ תמונות בוואטסאפ (Whatsapp), הירשמות לרשת חברתית, כמו פייסבוק, וואטסאפ, טוויטר. באופן כללי, ניתן לראות שתדירות השימושים לפנאי גבוהה מתדירות השימושים לצורכי למידה, ובאופן מובהק - האזנה למוסיקה (M=3.23) וצפייה בסרטים (M=3.01). לאור זאת מומלץ להדריך את המורים ואת התלמידים להשתמש ברשת במידה רבה יותר ויעילה יותר לצרכים לימודיים המשלבים את מיומנויות המאה ה-21, תוך חינוך לגלישה בטוחה.
- בין כל השימושים ברשת נמצא כי המדד 'קריאה וכתובה בפורום הכיתתי' הינו ברמה הנמוכה ביותר (M=1.94). הפורום הכיתתי הוא חלק מסביבת למידה יום יומית שעשויה לחנך ולקדם התנהלות מיטבית ונורמות התנהגות ראויות. ייתכן שהתלמידים משתמשים בסביבת למידה זו במידה מועטה מסיבות שונות, כגון: סביבה שבה מידת האטרקטיביות והעניין נמוכה, פעילות המורה בה אינה מספקת וקיימים תחליפים נגישים יותר בעבורם. לכן מומלץ להגביר את המודעות לסיבות הללו בבתי הספר. יש לכוון את המורים לבנות משימות בפורום הכיתתי שיעודדו שימוש חיוני בו וכן להנחות את תלמידיהם להשתמש בפורום באופן מכבד, כלומר יש לחנך את התלמידים איך להגיב בפורום, איך לנסח מלל באופן שאינו פוגעני ואיך לא לחשוף מידע פרטי ואישי של המשתמש או של האחר. כמו כן מומלץ להכשיר את המורים ליצור פורום מזמין ורלוונטי יותר בעבור התלמידים. חשוב גם לבחון את סוגי הפורומים הקיימים - מהי מטרתם ומהי תרומתם וללמוד מפורומים מוצלחים.
- השימוש 'חיפוש מידע לימודי' נמצא ברמה בינונית (M=2.76). ממצא זה עשוי להעיד כי המשימות הניתנות לתלמידים אינן מצריכות הוצאת מידע מרשת האינטרנט מעבר למצוי בספר הלימוד. על כן מומלץ לעודד את המורים להכין פעילויות מבוססות רשת, תוך התייחסות לכללי גלישה בטוחה. ראוי לציין שהיגד זה רחב ואינו מפרט הָכוּונה מפורשת, כמו לצורך איסוף מידע, שיתוף או חקר.

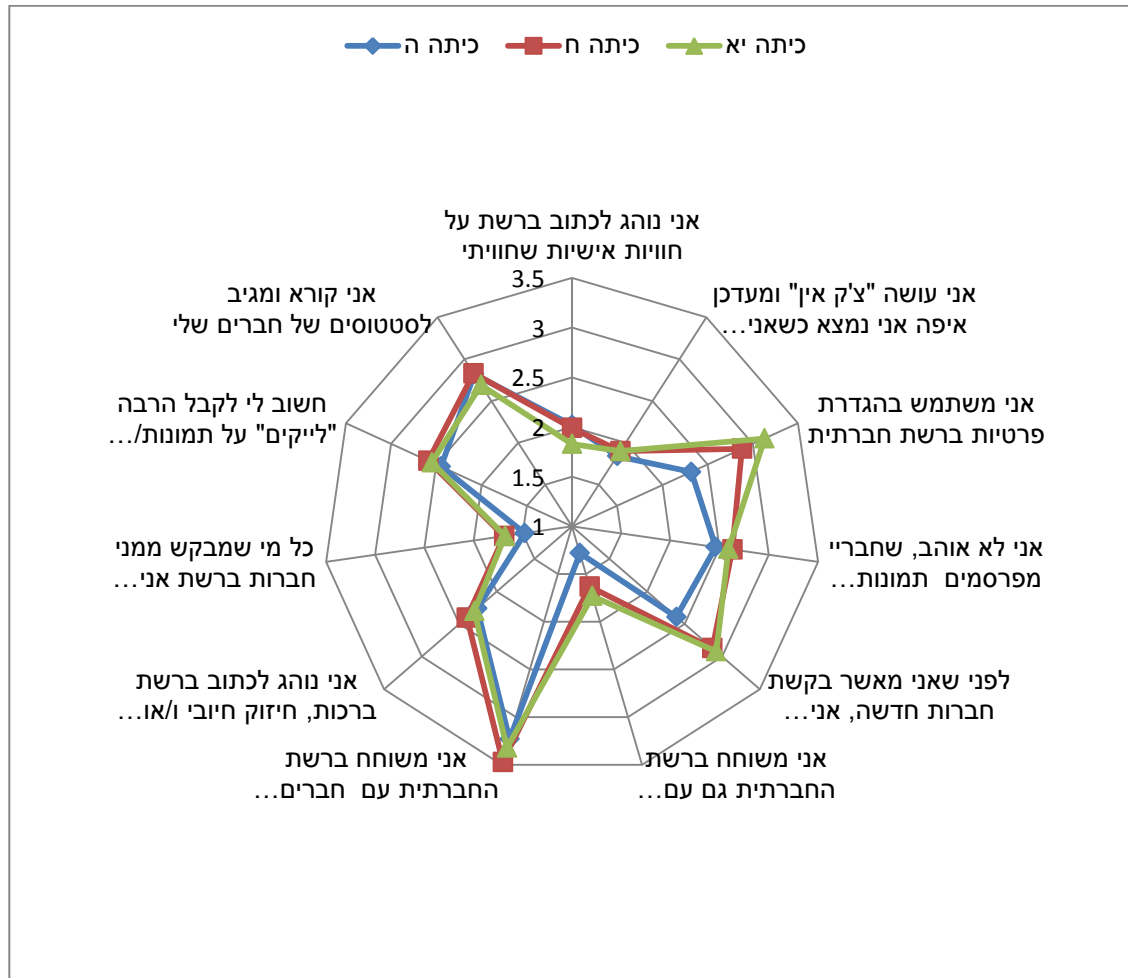
משרד החינוך
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אגף טכנולוגיות מידע

- המדד שבדק את ההשתתפות בפעילות בית-ספרית בתחום גלישה בטוחה ברשת נמצא ברמה בינונית. כלומר התלמידים מדווחים שהם משתתפים בפעילות בית ספרית בתחום גלישה בטוחה ברשת במידה סבירה. כאשר תדירות ההשתתפות יורדת ככל שהגיל עולה. ייתכן שהפעילויות מותאמות יותר לגיל הצעיר מאשר לגיל הבוגר. על כן מומלץ שתכנית העבודה הבית ספרית תותאם יותר לשלבי ההתפתחות של הילד, כך שהפעילויות בעבור התלמידים תהיינה בעלות משמעות קוגניטיבית, אישית וחברתית. באופן כללי מוצע שכלל התלמידים יחוו פעילויות ברשת שיש בהן מעורבות פעילה, שיתופיות והכוונה ליוזמה וליצירתיות.

- רוב התלמידים (82%) מדווחים על פעילות ברשת חברתית (פייסבוק, ווטסאפ, טוויטר ועוד). ניתן לראות כי ההתנהגות ברשת החברתית דומה בכל שכבות הגיל, ובייחוד בולט הדמיון בין כיתה ח' לכיתה יא'. רשת חברתית היא סביבת חיים בעבור התלמידים, ולכן המדדים שנבחנו מתארים את שלושת ההיבטים בתחום גלישה בטוחה ברשת המתקיימים בקשר הדוק ומושפעים זה מזה. ההיבט האחד הוא הרגלי הגלישה של התלמידים, כמו 'אני קורא ומגיב לסטטוסים של חברים שלי', ההיבט השני הוא מצבי הסיכון של התלמידים, כמו 'לפני שאני מאשר בקשת חברות חדשה, אני בודק כמה חברים משותפים יש לנו', וההיבט השלישי הוא דרכי ההתמודדות של התלמידים, כמו 'אם מישהו מתנהג אליי באלימות מילולית באינטרנט, אני מחזיר לו באלימות'.

תרשים 1 מתאר את התמונה הכללית הדומה בין שכבות הגיל.

משרד החינוך
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אגף טכנולוגיות מידע

בהתייחסות נוספת לרשת החברתית ניתן לראות כי תלמידי כיתות ה' ו-ח' **משתמשים בווטסאפ** למרות שהשימוש באפליקציה זו מותרת לבני 16 ומעלה. לפיכך **נדרשת התערבות חינוכית** בבתי הספר למניעת השימוש בווטסאפ בגיל הצעיר. על המורים למנוע מתלמידיהם להצטרף לקבוצות או לפתוח קבוצות באפליקציה זו אם טרם מלאו להם 16 שנים.

מצבי סיכון ברשת

• מצבי סיכון ברשת נמדדו לפי ארבעה מדדים מרכזיים:

- אלימות ברשת:** התנהגויות של בריונות ושל קרבנות ברשת וכן חשיפה למקרים כאלו ברשת, כמו ההיגד: 'במהלך החודש האחרון הפיצו תמונה שלי באינטרנט במטרה לפגוע בי'.
- קשרים עם זרים:** התנהגויות של יצירת תקשורת עם זרים ברשת ומפגשים עמם, כמו ההיגד 'נפגשתי פנים אל פנים עם ילדים/ אנשים שהכרתי דרך האינטרנט'.

משרד החינוך
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אגף טכנולוגיות מידע

3. **תכנים פוגעניים**: התנהגויות של שימוש בתכנים הפוגעים באחר או חשיפה לתכנים שעלולים לפגוע ולסכן, כמו ההיגד 'ראיתי תמונות חושפניות ברשת של ילדים שאני מכיר'.

4. **שמירה על פרטיות ברשת**: התנהגויות ברשת החברתית של הגדרת פרטיות או מניעת חשיפה של פרטים אישיים מזהים, כמו ההיגד 'אני לא אוהב שחבריי מפרסמים תמונות ופרטי מידע אישיים שלי ברשת החברתית'.

- תופעת האלימות בחברה הולכת ומתרחבת ובכללה גם **האלימות ברשת**, לכן יש ללמוד על אופיה של התופעה ולהתמודד עמה. האלימות ברשת נמדדה בשני היבטים מנוגדים: בהיבט הראשון התלמידים הם הקרבנות ברשת ואילו בהיבט השני התלמידים הם הבריונים ברשת. בהתייחס **למצב של קרבנות ברשת**, נמדדו ההיגדים במדרג של סוגי קרבנות, והם מוצגים לפי שיעור הדיווח מ'ברמה מועטה' עד 'במידה רבה':
 - א. מצב סיכון שבו **מישהו פרסם תמונה אישית שגרמה לקרבן מבוכה והשפלה** - נמצא כי בקרב תלמידי כיתה ה' נפגעו 6% מהתלמידים, בקרב תלמידי כיתה ח' - 10% ובקרב תלמידי כיתה יא' - 15%.
 - ב. מצב סיכון שבו **מישהו קילל את הקרבן** - נמצא כי בקרב תלמידי כיתה ה' נפגעו 21.5% מהתלמידים, בקרב תלמידי כיתה ח' - 38.7% ובקרב תלמידי כיתה יא' - 38.8%.
 - ג. מצב סיכון שבו **מישהו הפיץ תמונה במטרה לפגוע בקרבן** - נמצא כי בקרב תלמידי כיתה ה' נפגעו 4.5% מהתלמידים, בקרב תלמידי כיתה ח' - 6.3% ובקרב תלמידי כיתה יא' - 9.6%.
 - ד. מצב סיכון שבו **מישהו העביר מסרים מעליבים או פוגעים לקרבן** - נמצא כי בקרב תלמידי כיתה ה' נפגעו 10.2% מהתלמידים, בקרב תלמידי כיתה ח' - 11% ובקרב תלמידי כיתה יא' - 12.4%.
 - ה. מצב סיכון שבו **מישהו איים על הקרבן** - נמצא כי בקרב תלמידי כיתה ה' נפגעו 5.8% מהתלמידים, בקרב תלמידי כיתה ח' - 6.6% ובקרב תלמידי כיתה יא' - 9.6%.ניתן ללמוד מן הממצאים הללו שבכל סוגי הקרבנות ככל שעולה הגיל נחשפים יותר תלמידים לקרבנות. עוד ניתן ללמוד כי רוב התלמידים, בני כל הגילים, אינם נמצאים במצב של קרבנות. יחד עם זאת, ניתן לראות כי הקללות ברשת הן מאפיין בולט ושכיח בקרב בני כל הגילים. בנוסף, מצב סיכון א' לעומת שאר המצבים, מראה שהתנהגות הנעשית ללא כוונה תחילה פוגעת בקרבן באופן דומה להתנהגות המכוונת לפגיעה.

- בהתייחס **למצב של בריונות** - שני היגדים התייחסו למצב שבו התלמיד 'עומד מן הצד', ושני היגדים התייחסו לפרסום מידע פוגע בכוונה וללא כוונה. באופן כללי, נמצא כי מידת הבריונות גבוהה בהשוואה למידת הקרבנות. חשוב לציין כי שני ההיגדים של ה'עומד מן הצד' הם מאפיינים של בריונות עקיפה. להלן מדרג הבריונות לפי שיעור הדיווח מ'ברמה מועטה' עד 'במידה רבה':

הכינה: ד"ר נגה מגן-נגר

משרד החינוך
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אגף טכנולוגיות מידע

א. מצב סיכון שבו **חברים מפיצים באינטרנט תמונות של מורים כדי לצחוק עליהם או כדי להעליב אותם** - נמצא כי בקרב תלמידי כיתה ה' נפגעו 13.9% מן התלמידים, בקרב תלמידי כיתה ח' - 27.3% ובקרב תלמידי כיתה יא' - 43.3%.

ב. מצב סיכון שבו **חברים מפיצים באינטרנט תמונות של חברים כדי לצחוק עליהם או כדי להעליב אותם** - נמצא כי בקרב תלמידי כיתה ה' נפגעו 20.1% מן התלמידים, בקרב תלמידי כיתה ח' - 39.9% ובקרב תלמידי כיתה יא' - 52.8%.

ג. מצב סיכון שבו **הבריון פרסם שלא בכוונה מידע פוגע** - נמצא כי בקרב תלמידי כיתה ה' נפגעו 9.1% מן התלמידים, בקרב תלמידי כיתה ח' - 17.8% ובקרב תלמידי כיתה יא' - 25.2%.

ד. מצב סיכון שבו **הבריון פרסם בכוונה מידע פוגע** - נמצא כי בקרב תלמידי כיתה ה' נפגעו 6.3% מן התלמידים, בקרב תלמידי כיתה ח' - 11.1% ובקרב תלמידי כיתה יא' - 16.2%.

ניתן ללמוד מן הממצאים האלה שבכל מצבי הבריונות ככל שעולה הגיל נחשפים יותר תלמידים לבריונות. כמו כן ניתן ללמוד כי מצב סיכון של ה'עומד מהצד' בולט ושכיח יותר ממצב סיכון של בריונות ישירה. **מומלץ** להשקיע מאמצים ומשאבים רבים יותר בחינוך למניעת אלימות ברשת לגווייה השונים בקרב בני כל הגילים בכלל ובקרב התלמידים הבוגרים יותר בפרט.

• **יצירת קשרים עם זרים** - אחת התופעות המדאיגות והמהוות סכנה, בייחוד לתלמידים הצעירים. מן הנתונים עולה כי יצירת קשרים עם זרים ברשת החברתית נמצאת ברמה מועטה, והמודעות למניעת קשרים אלו הולכת וגדלה עם הגיל. ניכר כי ככל שעולה הגיל יודעים התלמידים לבחור את החברים שלהם ברשת החברתית. בבדיקת הקשר עם זרים מחוץ לרשת החברתית נמצא כי רוב התלמידים אינם שולחים תמונות ואינם נפגשים עם אנשים שהכירו ברשת. יחד עם זאת, נמצא כי: בקרב תלמידי כיתה ה' 10.2% מן התלמידים שלחו תמונות לאנשים שהכירו ברשת, ו- 14% מן התלמידים נפגשו עם אנשים שהכירו ברשת, בקרב תלמידי כיתה ח' - 25.3% שלחו תמונות ו- 21.3% נפגשו עם אנשים שהכירו ברשת, ובקרב תלמידי כיתה יא' - 35% שלחו תמונות ו- 27.1% נפגשו עם אנשים שהכירו ברשת. ייתכן שהניסיון של התלמידים בגיל הבוגר גורם להם לאשליית ביטחון וכתוצאה מכך להתנהגות מוטעית ביחס לאנשים זרים. לאור זאת, **מומלץ** להכין פעילויות התערבות שונות בנושא זה. בגיל הצעיר יש להגביר את הפעילויות העוסקות בסיכון שביצירת קשר עם זרים ברשת. כדאי לשלב את הפעילויות האלה עם פעילויות הנעשות במסגרת "כישורי חיים" לגיל הצעיר.

• **תכנים פוגעניים** הולכים ומתרבים ברשת. התלמידים הנמצאים בתדירות גבוהה ברשת עלולים להיחשף לתכנים פוגעניים, שאינם ראויים להם, כמו למשל: אלימות, פורנו, פדופיליה והימורים. בנושא זה נבדק

משרד החינוך
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אגף טכנולוגיות מידע

היקף החשיפה לאלימות ולמיניות ברשת. נמצא כי מידת החשיפה לאלימות ולמיניות ברשת רבה יחסית למצב סיכון זה ויחסית לשאר מצבי הסיכון. בקרב תלמידי כיתה ה' נחשפו למקרי אלימות ברשת 33.2% מן התלמידים ו- 21.3% נחשפו לתמונות חושפניות של ילדים המוכרים להם, בקרב תלמידי כיתה ח' נחשפו למקרי אלימות ברשת 50.1% מן התלמידים ו- 28.6% נחשפו לתמונות חושפניות של ילדים המוכרים להם ובקרב תלמידי כיתה יא' נחשפו למקרי אלימות ברשת 59.3% מן התלמידים ו- 42.9% נחשפו לתמונות חושפניות של ילדים המוכרים להם. עוד עולה כי מלבד ההתנהגות הפסיבית של חשיפה לאלימות ולמיניות ברשת יש **תלמידים המפיצים תכנים פוגעניים** אך זאת במידה מועטה ($M=1.16$ עד $M=1.22$). ייתכן שהנגישות הרבה והמזמנת לתכנים פוגעניים יוצרת סקרנות לגלישה שאינה ניתנת לשליטה מצד התלמידים. על כן **מומלץ** להתמקד בתכנית העבודה הבית ספרית בקרב בני כל הגילים בפעילויות רגשיות אישיות וחברתיות המציפות את הסיכונים הטמונים בחשיפה לתכנים פוגעניים ברשת. בנוסף לכך, הפעילויות צריכות לסייע לתלמידים להבין את ההשלכות השליליות העלולות להתרחש כתוצאה מן החשיפה לתכנים הפוגעניים. חשיפה שעלולה לפגוע בהם בחומרה בטווח הקצר ובטווח הארוך.

- **שמירה על פרטיות ברשת החברתית** נמצאה ברמה בינונית ($M=2.55$ עד $M=2.71$). בגיל הצעיר, בכיתה ה', נמצאה הרמה הנמוכה ביותר של שמירה על פרטיות ברשת החברתית ($M=2.32$ עד $M=2.46$). ממצא זה עשוי להעיד שתלמידים צעירים הם באופן משמעותי חסרי ידע, ניסיון ומודעות בהשוואה לתלמידים הבוגרים. עוד עולה כי מחצית מן התלמידים מכל שכבות הגיל מסמנים 'צ'ק אין' ומעדכנים על מקום הימצאם כשהם מגיעים למקומות בילוי. לכן **מומלץ** להגביר את החינוך להגנה על הפרטיות ברשת בכל שכבות הגיל, תוך שימת דגש על תלמידי כיתות ה' בהיבט ההתנהגותי ובהיבט הטכנולוגי. כמו כן נראה שההיגד 'אני משתמש בהגדרת פרטיות ברשת חברתית' הינו מעורפל ולא ברור כדוגמא לקביעת מדד השמירה על פרטיות ברשת, ולכן **מומלץ** לשנותו ל'אני מפרסם פרטים אישיים שלי, כמו טלפון, כתובת או תאריך לידה בפרופיל שלי' (שאלה הפוכה).

דרכי התמודדות

- דרכי התמודדות של תלמידים במצבי סיכון נחלקות לארבע דרגות של תגובה: התעלמות, חסימה, תגובה נגדית ודיווח. באופן כללי, נמצא כי ההתעלמות מדברים שליליים ברשת היא הדרך השכיחה להתמודדות במצב סיכון. לעומת זאת, התגובה הנגדית של החזרת אלימות כנגד אלימות מילולית היא דרך להתמודדות המשמשת במידה מועטה מאוד. התנהגויות אלה עשויות להעיד על התמודדות פסיבית בפתרון מצבי סיכון. לכן **מומלץ** להמשיך לעודד את התלמידים מצד אחד לא להתעלם ומצד שני לא הכינה: ד"ר נגה מגן-נגר

משרד החינוך
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אגף טכנולוגיות מידע

להחזיר באלימות, אלא לדווח לגורמים המתאימים במיידיות. יש לכוון את המורים להנחות את תלמידיהם לפעול באופן חיובי ולהתמודד עם הסיכונים שעולים ברשת. להלן פירוט דרכי ההתמודדות לפי שיעור תשובות התלמידים מ'במידה מועטה' עד 'במידה רבה':

א. **התעלמות** - היקף התגובה הפסיבית של התלמידים **להתעלמות מדברים שליליים ברשת** נמצא ברמה גבוהה. בקרב תלמידי כיתה ה' מעידים על עצמם 59.1% תלמידים כי הם מתעלמים, בקרב תלמידי כיתה ח' - 69.6% ובקרב תלמידי כיתה יא' - 75.4%.

ב. **חסימה** - היקף התגובה של התלמידים **לחסימת מישהו שפנה אליהם בצורה לא נעימה** נמצא ברמה גבוהה. בקרב תלמידי כיתה ה' מעידים על עצמם 46.3% תלמידים כי הם חוסמים, בקרב תלמידי כיתה ח' - 56.4% ובקרב תלמידי כיתה יא' - 56.1%.

ג. **תגובה נגדית** - היקף התגובה של התלמידים **להחזרת אלימות למישהו המתנהג אליהם באלימות מילולית** נמצא ברמה בינונית עד גבוהה (ההיגד: 'אם מישהו מתנהג אליי באלימות מילולית באינטרנט, אני מחזיר לו באלימות'). בקרב תלמידי כיתה ה' מעידים על עצמם 22.3% מן התלמידים שהם משיבים באלימות, בקרב תלמידי כיתה ח' - 44.4% ובקרב תלמידי כיתה יא' - 44.2%.

ד. **דיווח** - היקף הדיווח של התלמידים **על חשיפה למידע שהטריד אותם ועל ניסיון של מישהו לפגוע בהם** משתנה בהתאם לגורם המעורב: הורים, מורים וחברים. הדיווח על חשיפה למידע מטריד הוא פשוט יותר בהשוואה לדיווח על ניסיון לפגוע. באופן כללי, לפי ממוצע הדיווחים ניכר כי ככל שעולה הגיל ההורים הם הדמות המרכזית במתן מענה לעזרה, אחריהם - החברים ובסוף - המורים. להלן הגורמים המעורבים לפי שיעור תשובות התלמידים מ'במידה מועטה' עד 'במידה רבה':

❖ **בהתייחס להורים** - נמצא כי בקרב תלמידי כיתה ה' פונים לעזרה בחשיפה למידע מטריד 39.7% ובניסיון לפגיעה - 76.2%, בקרב תלמידי כיתה ח' פונים לעזרה בחשיפה למידע מטריד 37.3% ובניסיון לפגיעה - 65.9% ובקרב תלמידי כיתה יא' פונים לעזרה בחשיפה למידע מטריד 39.2% ובניסיון לפגיעה - 59.2%.

❖ **בהתייחס לחברים** - נמצא כי בקרב תלמידי כיתה ה' פונים לעזרה בחשיפה למידע מטריד 37.7% ובניסיון לפגיעה - 50.7%, בקרב תלמידי כיתה ח' פונים לעזרה בחשיפה למידע מטריד 55.1% ובניסיון לפגיעה - 69.4% ובקרב תלמידי כיתה יא' פונים לעזרה בחשיפה למידע מטריד 61.5% ובניסיון לפגיעה - 71.6%.

❖ **בהתייחס למורים** - נמצא כי בקרב תלמידי כיתה ה' פונים לעזרה בחשיפה למידע מטריד 19.5%
הכינה: ד"ר נגה מגן- נגר

משרד החינוך
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אגף טכנולוגיות מידע

ובניסיון לפגיעה - 45.1%, בקרב תלמידי כיתה ח' פונים לעזרה בחשיפה למידע מטריד 14.7%
ובניסיון לפגיעה - 32.5% ובקרב תלמידי כיתה יא' פונים לעזרה בחשיפה למידע מטריד 19.1%
ובניסיון לפגיעה - 31.2%.

ממצאים אלו ניתן ללמוד שהפנייה למורים נמוכה יחסית בהשוואה לפנייה להורים ולחברים. ייתכן שבמצבים אישיים מאוד התלמידים מעדיפים את עזרת ההורים והחברים על פני עזרת המורים מכיון שהם מאמינים ביכולתם של הקרובים אליהם לסייע יותר מכל דמות אחרת. ייתכן גם שככל שעולה הגיל מתמעטות האינטראקציות עם המורים, וכתוצאה מכך הקשר האישי עם המורה פוחת. לכן חשוב לבחון עד כמה מחזקת התרבות הבית ספרית את תחושת הביטחון של התלמידים לפנות למורים על מנת לקבל עזרה מועילה מהם.

בהקשר של מעורבות הורים מומלץ להמשיך להעצים את ההורים בנושא ולשלבם בפעילויות בית ספריות תוך מתן כלים ואמצעים לעבודה חינוכית בבית.

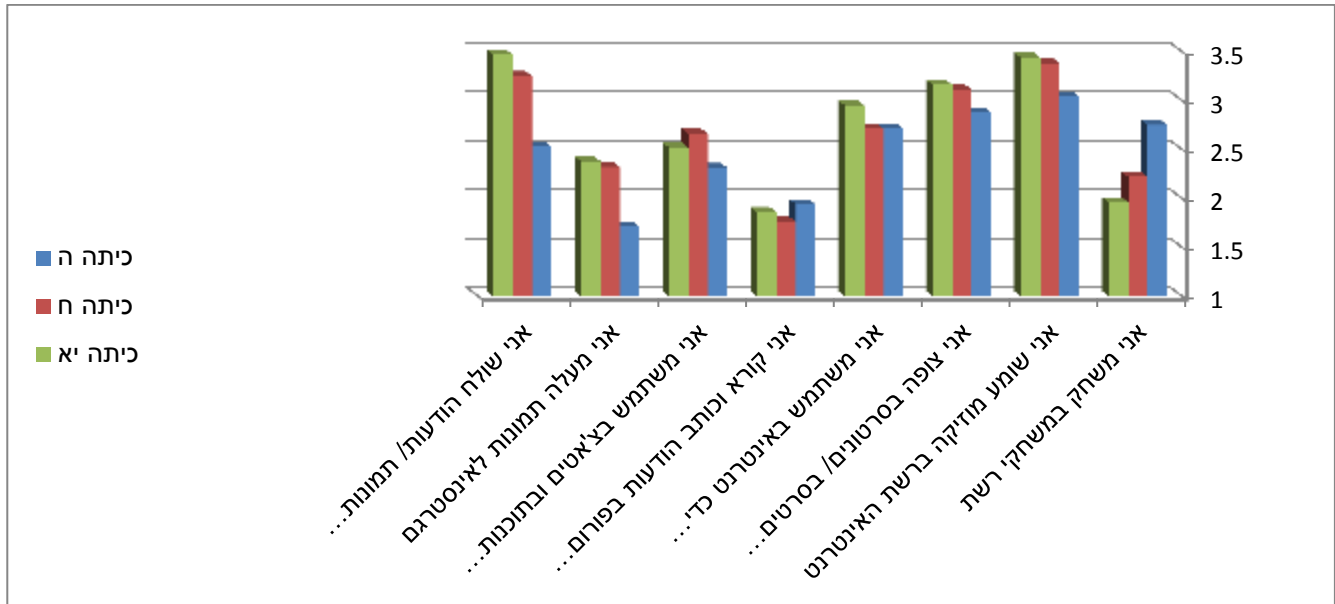
סיכום סקר ארצי
תשע.ד.xlsx

פירוט הסקר וממצאיו ראו בקובץ המצורף

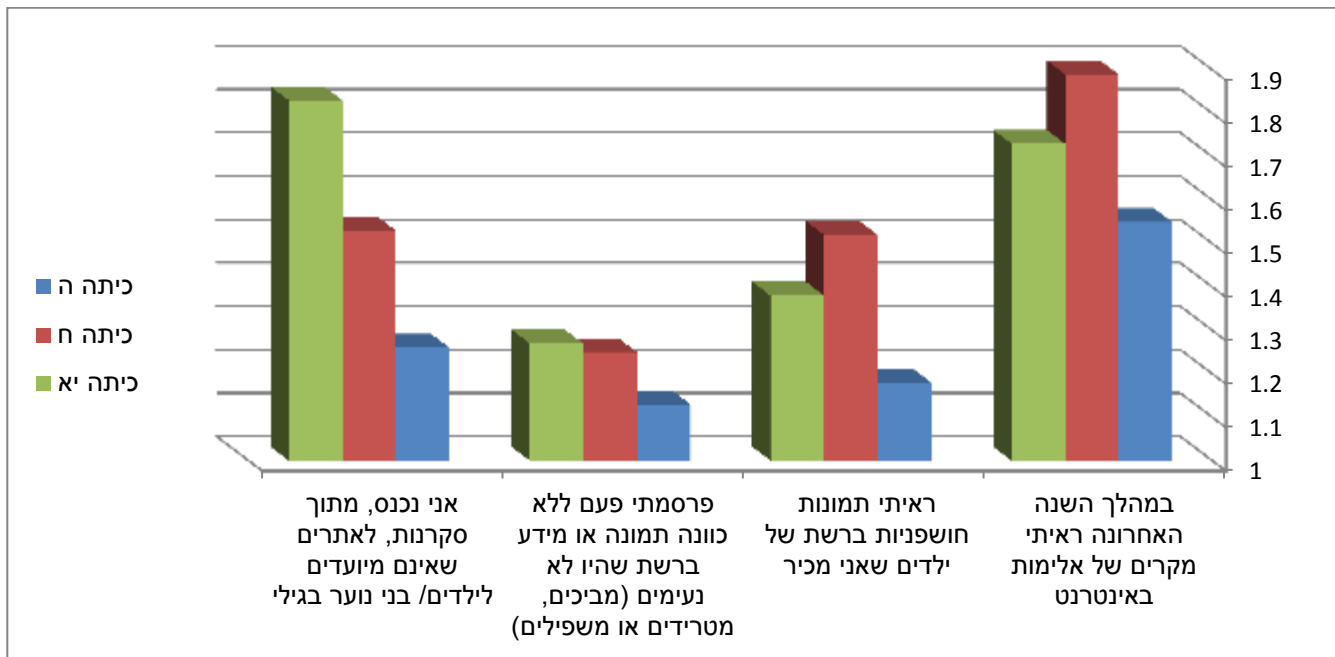
משרד החינוך
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אגף טכנולוגיות מידע

תרשימים נבחרים לסיכום הממצאים

שימושים ברשת לפי כיתות (ה', ח' ו- יא') (בממוצע)

מצבי סיכון - תכנים פוגעניים לפי כיתות (ה', ח' ו- יא') (בממוצע)

משרד החינוך
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אגף טכנולוגיות מידע

דרכי התמודדות - דיווח לפי כיתות (ה', ח' ו- יא') (בממוצע)

